

935

פרוטוקול מספר 1/1
מישיבת הוועדה לענייני פנים
שהתקיימה ביום ג', ד' חסון תשי"ז - 9.10.56
בשעה 09.05

משתתפים:
י. ריפתין - היו"ר
ס. ארם
ד. הכהן
א. עבאס
ש. פרלסטיין
י. שופמן

סדר-היום:
ס ו נ ו ת

היו"ר י. ריפתין: פותח את הישיבה.

כל הדברים שהעבירה הכנסת לוועדת הפנים לדיון, הוחזרו כבר לכנסת. סגן שר הדתות שאל מתי נדון בשאלת הגבלת מכירה וגידול של חזירים, אך אנו לא קיבלנו דרישה לדון בכך.

לפני הפגרה קיבלנו מסקנה בענין ההאזנה. במסקנה דובר על אפשרות של המשך הדיון בענין, לאחר שהוועדה המטטלת שנתפנתה לענין זה תסיים את עבודתה.

ס. ארם: אני הייתי מציע לפנות לראש המטטלה ולבקש אינפורמציה בנוגע לוועדת השרים המטטלת בדבר.

הדוח: היו"ר יפנה לראש המטטלה ויבקש אינפורמציה בנוגע לוועדת השרים לענייני ההאזנה, ומסקנותיה.

היו"ר י. ריפתין: הנחנו על שולחן הכנסת מסקנה גם בקשר לעיריית ת"א ובעיית "מקורות" והבענו תקווה שהענין יסתיים בקרוב. כולנו היינו מאוחדים בדעה שלא כדאי להתערב ללא כל סיבות מיוחדות, אבל אפשר לבוא בדברים עם שר הפנים ולסמוע ממנו בענין זה. אם השר יאמר שהדברים מתנהלים בסדר - נסתפק במסקנה שקיבלנו. אם יתברר שחלו עיכובים - צריכה הוועדה להמשיך בדיוניה בענין זה.

הדוח: היו"ר יבוא בדברים עם שר הפנים ויטעם ממנו על התפתחות העניינים בקשר לעיריית ת"א ו"מקורות".

היו"ר י. ריפתין: בשעתו הטילה הכנסת על ועדת הכספים ביחד עם ועדת הפנים לבחון את שאלת המסייה של הרשויות המקומיות. נבחרה ועדת מסנה מטותפת, ויו"ר ועדת הכספים קיבל על עצמו לרכז אותה. הוועדה הזאת איננה פועלת. בכוונתי לזכור בענין זה עם שר גורי, ואם הוא לא יפעל - אראה לנכון להודיע לנשיאות הכנסת שאין אנו רואים את עצמנו אחראים לסגן. ועדת-המסנה מורכבת מכל הסייעות.

הדוח: יו"ר הוועדה יבוא בדברים עם יו"ר ועדת הכספים בנוגע לעבודתה של ועדת המסנה לענין מסי הרשויות המקומיות.

היו"ר י. ריפתין:

אחד מחברי הוועדה ביקש אינפורמציה נוספת בענין הסטפונות. קיבלנו מסר הפנים הבטחה שטפעת בפעם ימסור סקירה על התפתחות הדברים. מסרד הפנים העביר לנו שני פרוטוקולים חשובים על דיונים בענין זה שנערכו בזמן הפגרה. הודעתי למסרד הפנים שבכוונתי להכניס את החומר שנמסר לי לתיקים של חברי הוועדה, ומאחר שלא קיבלתי תשובה שלילית - אני מבין שאין להם התנגדות, והחומר יוכנס לתיקי החברים. עכ"פ, אבוא בדברים שנית עם ער הפנים ואולי יש בדצונו למסרד לנו סקירה נוספת בנדון.

הדו"ח: יו"ר הוועדה יבוא בדברים עם שר הפנים בנוגע לאינפורמציה נוספת מצד השר על המצב בנוגע למניעת גזקי סטפונות.

היו"ר י. ריפתין:

קיבלנו תלונה מהמועצה המקומית קרית-בנימין בענין גבולות המועצה. (קורא את הטכתב). הם מבקשים שהענין ידון בוועדת הפנים של הכנסת ושבנימין נעכב על ביצוע ההחלטה. יחד עם זה הם מבקשים ראיון לשם הבאת החלטה עניתי ליו"ר המועצה המקומית שוועדת הפנים איננה יכולה לקבל החלטה מחייבת בטאלה שלא הועברה אליה ע"י מליאת הכנסת, וגם לא החלטה הטעבבת את החלטת השר. יחד עם זאת הודעתי על הפניה לשר הפנים. לפני דקות אחדות קיבלתי פניה נוספת מהמועצה המקומית קרית-בנימין בה הם מבקשים לקבל מסלחת שלהם. שר הפנים טרם השיב על סכתבי אליו. אין א יכולים להתעלם מפנייתה של המועצה ואולי כדאי שנקבל את יו"ר המועצה ונסמך את הסברותיו.

י. טופטון:

כדאי לקבל את המסלחת. אין דבר העוסק רושם יותר גרוע בציבור מאשר סידור לסטוע אנשים.

מ. ארם:

גם אני חושב שצריך לקבל מסלחת, אבל צריך לעשות זאת בהסכמתו של השר.

ס. פרלמטיין:

אינני יודע אם דרושה לכך הסכמת השר, עכ"פ כדאי שהדבר ייעשה בידיעתו.

א. עבאם:

אין כל סיבה לחשוב שהשר יתנגד לקבלת המסלחת, אבל לא כדאי ליצור כאן תקדים שקבלת מסלחות תלויה בהסכמת מצד השר, ולכן מוטב לעשות זאת רק בידיעתו.

הדו"ח: יו"ר הוועדה יודיע לשר הפנים על כוונת הוועדה לשמוע מסלחת של תושבי קרית-בנימין.

היו"ר י. ריפתין:

הועברה אלי באיחור-סה פניה של תושבים ערביים מרמלה. כל פניה ערבית קטורה בפרוצידורה מסובכת, בגלל התרגום וכו'. הפניה היא בנוגע למהומות ברמלה, ונציגי התושבים הערביים מבקשים פגישה אצל הוועדה. דעתי היא שאם כי עבר זק-מה, רצוי שנקבל מסלחת בת שלושה אנשים. הטכתב חתום ע"י "הוועד הנבחר", והכתובת: המנזר הלטיני ברמלה. עניתי כבר לפני, וקיבלתי על עצמי התחייבות מטוויסת שנמצא דרך כלשהי לסתם אותם.

בנוגע לפניות ערביות בדרך-כלל, הנהגה בכנסת הנא סעונים על פניות בערבית בטפה העברית בלבד, והדבר גורם לעיכובים נוספים, ולדעתי על הוועדה להסליץ שיצורף גם תרגום ערבי למכתבים.

ס. פרלמטיין:

אינני מתנגד לצירוף תרגום ערבי למכתב העברי, כדי להקל על התושבים הערביים. לפני הנזכרת, לא ידוע מי הם החותמים ואת מי הם מייצגים, ועלינו להיות זהירים בענין זה. כשאנו מקבלים פניה כזאת, עלינו לברר קודם מי הם השולחים ואת מי הם מייצגים, כדי שלא כל אחד יוכל להדביק חותמת על המכתב ולקרוא לעצמו "הוועד הנבחר".

ד. נצ"ר:

באיזה אופן מובטחים מזונותיו של ילד כאשר לא
הוא גרושין?

ה. כהן:

בחוק, לפי חוק נשואין וגרושין אין שמכות שפרט

אין המדובר בבתי דין דתיים מוסלמיים או נצריים
אלא בבתי דין דקנייה הלבד. לכן, במידה שאיננו פוגעים בחוק נשואין
וגרושין אין אנו פוגעים בדין התורה החל באותם עניינים, אך אין זאת
אומרת שאיננו פוגעים בדינים אחרים שבתי דין דתיים אחרים דנים לפיהם.

לגבי חוק נשואין וגרושין אין שמכות שפרט
יהודית לבתי הדין הרבניים בענין מזונות לאשה או לילדיה, אלא במקרה
שהחביעה כרוכה בענין גרושין. כשהחביעה למזונות אינה כרוכה בתביעה
גרושין, דניה בעין גמולת ממש מחוזיית, לפי דין תורה. כל מה שלא נחון
למכותם היהודית של בתי הדין הרבניים ניתן לקבוע על ידי חוק של הכנסת,
מבחינת מהות הדין לפיו ישפטו גמולת ממש המחליטים. זכותם של בתי הדין
הרבניים לשפוט אך ורק לפי הדין הדתי, כזכותם של כל בתי הדין הדתיים
למיניהם. אולם במידה והמדובר הוא בבתי משפט אזרחיים (וחוק זה מעניק
שמכות לבתי משפט מחוזיים לפטור בקשר לתביעות מזונות שנין כרוכות
בגרושין) אין מניעה שהכנסת תחוקק חוק כראויה.

בסעיף 2 עטפה הממלכה יותר משהיא חייבת לעשות לפי
קווי היסוד כדי לשמור על הסדר-קיום הסטטוס-קו הוא רק בנוגע לשמירת
השפוט ולא ביחס לחוק הסטטוס-קו, כך שההכנסת אינה מחייבת את הממשלה
לקבוע כי גמולת ממש ישפטו בתי המשפט האזרחיים בתביעות מזונות לאשה או
לילדיה קטינים, לפי דין תורה. לא זו בלבד, אלא שהסטטוס-קו הוא רק
בנוגע לשפוט בתי הדין הרבניים ואין כל הסכם סטטוס-קו בנוגע לשאר בתי
הדין. בין כך ובין הממשלה הסכימה להמציב ימשך כמו שהוא, היינו בתי
המשפט האזרחיים יוכלו לדון בתביעות מזונות אלה לפי הדין הדתי באותה
עמדה אישית. סעיף 2 מבוטל על ההנחה כי דיני התורה מכילים קודמם
שלם להסדרת עניני מזונות לאשה ולילדיה, אולם אם מתברר כי לפי דיני
דת אינו שהיא יתכן לילד קטין לא יבוא על טיפוק מזונותיו, הושבנו כי
חובת הכנסת לגזור את הוצאת החוקק חוק שפורט בענין זה. אין קדושה
בדיני מעמד אישי הסעונים חלוק; הקדושה של חוקי התורה היה בזאת שאינם
טעונים חוקק במסחיות בהם הם מטפלים.

ו. ורהפטיג:

ראשית כל עלי לחקק את פרונטו של הסטטוס-קו בעני

היוצא המסחית: הכוונה היא לסטטוס-קו בהסדר כל
הבעיות הדתיות ולא רק בנוגע למכויותיהם של בתי הדין הדתיים.

אשר להגיון שבדבריהם, לא יתכן כי בענין שבו קיים
שפוט מקביל ידונו על פני שני חוקים סובסטיביים. אפילו יהיו מנוסחים
באותו אופן, עצם המקור השונה יביא להתפתחות פרשנות שונה. מאות כך לא
יתכן שהכנסת תעשה קודיפיקציה בעניינים אלה לשמושת של בתי המשפט האזרחיים.
שפוט כך חששנו כל כך מפני קביעת שמכות השפוט המקבילה. אך הסטטוס-קו
אחייב.

אשר לעדות אחרות, אין אנו באים לשנות דיני המעמד
האישי, ואני מתנגד לכל נגיעה בעניינים אלה. סעיף 2 בא להגטיח את קיום
הסטטוס-קו.

ז. ב. אזניה:

בנוגע לסעיף 2 חומר אני בדעתו של מר ורהפטיג,

מחוק השמכות על המצב העובדתי הקיים בשיפוט עד
נכשנו. אם בשאלת מזונות לבן זוג ולילדים הקטינים היה בית משפט אזרחי
פוסק לפי הדין האישי הדתי, הרי זה צריך להישאר גם להבא וזאת מציעה
הממשלה. אשר למקומו של סעיף 4(1) נדון מאוחר יותר.

ה א ב ע ה

גירסא א': לאשר סעיף 2 כהצעת הממשלה;
גירסא ב': למחוק סעיף 2.

היו"ר י. ריפתין:

ייתכן שצריך הייתי לכנס ישיבה דחופה של הוועדה כסקרה המקרה, אך תייתי חולה. והרי סוף יש מטטלה והיא החייבת לטפל בעניינים. עכ"פ, עזיתי להמליץ חסובה רטטית ומיטרת את קבלתו, וגם היתה בתשובתי התחייבות כלשהי לקבל את האבטיט, אם כי אין אני אוטר שזה מחייב את הוועדה.

יש אפשרות ללכת בדרך שהציע חבר הכנסת פרלסטין, שהטטלה תוצג לדיון. אבל יש גם בעיה של פניות מזרחים לכנסת. בדרך כלל אני מעביר פניות כאלו לשר התאגידים ומבקש מטנו לבר את העניין, ומודיע על כך למבקש. אם יש בקשה להתקבל בוועדה - הנטייה בדרך-כלל היא לטמוע את הפונים. או שהיו"ר שומע אותם, או ועדה-טטטנה או מליאת הוועדה, הכל לפי חשיבות המקרה. במקרה זה אני נוטה לדרך-הביניים: טטלוטה מ חברי הוועדה י קבלו את הטטלחת.

צריך לנרר באחת הדרכים אם אין פסול כלשהו ביסוד הדבר. אם אין כל פסול ביסוד הפניה - צריך לקבל אותם. רצוני שלא יגיעו הדברים לידי כך שטיטהו יפרסם פעם טוועדה של הכנסת סירבה לטמוע את נציגי הערבים כסקרה מקרה כזה.

ד. הכהן:

אם קורה עניין כזה במקום אחר, לטפל בה יפה. אינני זקוק לוועדת הפנים. שם יש עירייה מבורסת היכולה לטפל בדבר. אבל רמלה היא עיר של חייבים חדשים וצריכה לעשות טיפול מה כדי לעזור לאנונים הזה. הוועדה הפנים. אין לעובדה שלא ענינו חסובה במסך חודש יש כבר הדין. אני מניח שיש נוקטים יתר על המידה. אני מציע שנזמין אותם למליאת הוועדה.

היו"ר י. ריפתין: היו"ר יברר סיהו "הוועד הנבחר", והוועדה תקבל טטלחת לטבוע הבא.

היו"ר י. ריפתין:

יש טאלות שהן טאלות-גבול בין ועדות. לטפל: עניין סכסוך בקשר עם עולי תימן בטכונת רמת-חן ע"י רמת-גן. הם פלטו פעם לאיזה טטח, בניגוד לתכנון כללי של מוסדות השיכון, ומייטו כבר לבוא ולהפגין לפני הכנסת וכו'. מצד אחד זהו סכסוך כאילו חברותי, ומצד שני אולי הוא סיך לתחום ועדת העבודה הטטונה על עניני שיכון.

אני מציע טאבוא בדברים עם שני השרים - שר העבודה ושר הפנים - ואז נחליט מי יטפל בבעיה. אני רק אוטס טאם נמחיל לטפל בעניני שיכון, נפתח פתח רחב לפניות טטוג זה.

ד. הכהן:

אני מקבל את שיקול-דעתו של היו"ר. אבל עלינו לזכור שיש עניינים שהם בתחום טיפולה הגלעדי של עירייה או של סטוד הפנים. אנו איננו גוף טציא-לפועל, ואל לנו להתערב בעניינים של טכונות וכו'. לכן אני מציע שנטמע על כך קודם-כל טפלי השרים הנוגעים בדבר.

א. עבאס:

במכתב יש טטפט אחד האומר: עולי תימן נכנסו בצורה פראית לטטח שלא היה נועד לטיכון. אני יודע טאלפי עולים הוכנסו לטטחים כאלה ע"י מוסדות השיכון, בצנו טטו רגנת, תחת לחץ העליה. זוהי בעיה טתעטוד במלוא חריפותה בקשר עם ההחלטת על תכנון בנין ערים, אם ביפו או בטכונת התקווה או בטקוטור אחרים. אין אלה עניינים הנוגעים בלעדית לרשות המקומית.

היו"ר י. ריפתין: היו"ר יבוא בדברים עם שר העבודה ועם שר הפנים ויברר מי חייב לטפל בטאלה.

היו"ר י. ריפתין:

בעקבות הסיוור של ועדת הפנים במקורות הקדושים בארץ, באפון הארץ, היתה לנו פגישה בעכו עם נציגי העדה הטוטלטית והם דרשו בירור בטאלת נכסי הווקף. לא התחייבנו לקבל אותם לפגישה, אבל התחייבנו טאנו כגון בטטלה זה.

א.ב.

היו"ר י. ריפתין:

ראינו שם דברים שונים הטעוררים מחשבה והטעונים ביקורת. יש צורך להשלים - לדעתי - את הסיור, כי לא ראינו כלל מקומות נוצריים. גם תכנית הסיור צריך שתהיה סוסכמת בין משרד הדתות ובינינו. הסיור הבא חייב להיות שונה במקצת מהסיור הזה. לאחר הסיור הנוסף נצטרך לקיים בירור. יחד עם זאת, הודיתי למשרד הדתות מיד לאחר הסיור.

בסיור זה היינו גם אורחים של עיריית צפת, והם מבקשים להציג את צרות העיר צפת לפני ועדת הפנים. גם בענין זה קיבלנו על עצמנו התחייבות, ואם הם יפנו בענין זה - נקבל אותם.

ד. הכהן:

טענו תביעות סונות בסיור זה, אם כי לא התחייבנו. אינני נכנס לפרטי הסיור שהיה על טהרת משרד הדתות. אבל לעצם הענין - יש סובוטניסטים לאומיים שצריך להחזיק אותם. אני מבין, לטפל, במידון, במקום שאין טוב, ומישהו חייב להחזיק את המקום. אבל בעיריית טבריה חייבת העירייה לדאוג לקבר הרמב"ם, ואם היא רוצה לסדר שם דוקא פרק עירוני וכו' - היא חייבת לדאוג לכך בעצמה. לפתע היא נעשית "דתית" ותובעת תמיכה ממשרד הדתות עבור הפרק הזה בטענה של סיפור מקומות קדושים. ומשרד הדתות רוצה להקים לו סין אימפריה. ויש דברים שכבר נכנסו לסיגרה פרוצידורלית ומשרד הדתות בותן את הכסף והאוצר מיוחד לסרב לאשר זאת.

מוטב אפוא שנבחן כמה מהדברים שראינו, ונקבל את העובדות שסוף סוף משרד דתות עם תקציבים וכו'.

ענין הווקף אינו שייך למה שראינו. גם נאצר ונתאחורק שמו את ידם על ההקדשות, וצריך לברר כיצד נהוג בארצות אחרות, ואין זה שייך לכאן.

ט. פרלסטין:

בעיית הווקף היא בעיה נכבדה. אינני בטוח שהענינים מתנהלים בצורה המסביעה לצון הערבים עצמם, וכדאי מאוד שנעמיד ענין זה על סדר-היום, בסיתוף עם משרד האוצר ומשרד הדתות.

אשר לבעיית המקומות הקדושים - ברור שכדאי שנוציא זאת מהאכסלריות של משרד הדתות. המטשלה הקיימת המטשלת לתיירות, והוועדה הזאת צריכה לברר פעם מיהו הקובע אילו מקומות יש לספר וכו'. יש לדבר זה חשיבות רבה למדינה גם מבחינה כלכלית וגם מבחינת שמירה על המקומות שהם קדושים או מקומות הסטוריים.

בעיה שלישית היא ענין עיריית צפת. כחבר ועדת הכלכלה אני יכול לומר שהיתה פניה מצדם פעם לוועדת הכלכלה אשר קיימה ישיבות מספר וקיבלה החלטות. היתה גם פניה מצד מועצת פועלי צפת, וקיימנו בוועדת הכלכלה בירור נוסף ובדקנו כמה הטלעות ואם הן בוצעו. המטשלה הקיימת נעדה בינמסרדית לצרכי ביצוע החלטות הוועדה. יש לראש עיריית צפת או למועצת פועלי צפת תביעות בענין זה - צריכה ועדת הפנים להפנות את תשומת לבם לבירורים שהתקיימו בוועדת הכלכלה והיו"ר צריך להעביר את הפניה ליו"ר ועדת הכלכלה להסגן הבירורים. יש צורך בהם.

היו"ר י. ריפתין:

עיריית צפת מעריכה מאוד את הדיון שהיה בוועדת הכלכלה. יחד עם זאת מצאה לנכון למסור לוועדת הפנים על הסגב, ואם הם יפנו רשמית - אינני רואה שאלא לסטוע אתם, אולי בסיתוף עם יו"ר ועדת הכלכלה.

החלט: אם עיריית צפת תפנה רשמית - תשמע אותם ועדת הפנים.

ס. ארם:

ברצוני רק להוסיף שעיריית צפת מבטחת את עצמה כהוגן, ופנתה גם לוועדת הסיירות הציבוריים.

היו"ר י. ריפתינו:

דיברתי עם סגן סר הדתות בענין הטקוסות הקדושים, ואסרתי לו שבאחת הישיבות הקרובות נקיים דיון בענין זה. אסרתי גם לראש הממשלה שיש כאן שאלה עקרונית סהו הגבול בין קודס לחול, עתיקות וכו', הגדרת מושגים ידועים שאינני רוצה לפסוק בהם הלכה.

י. שופטן:

באחת הישיבות האחרונות לפני הפגרה הגשתי הצעה לסדר-היום בכנסת בענין הבחירות במסטרה לוועידת מפא"י. מפלא-סקום סר המסטרה, סר גן-גוריון, ססר שמתנהלת חקירה, וכשהחוקר מטעם המסטרה יסיים אותה, הוא יביא לוועדת הפנים את תוצאות החקירה. כיון שעד כה לא שמענו שום דבר ממשרד המסטרה - אבקש את יו"ר הוועדה להתקשר עם סר המסטרה.

הרח"ט:

יו"ר הוועדה יתקשר עם סר המסטרה ויבקש את תוצאות החקירה בנוגע לבחירות שנערכו במסטרה לוועידת מפא"י.

י. שופטן:

ענין שני: נבחרה פעם ועדת-משנה בענין חבר טועצת עיריית נצרת הקומוניסטי, זיאד. ועדת המשנה היתה סורכבת מחברי הכנסת דוד הכהן, חזני ואנוכי. היתה סם שאלה של "סוב-יודיצה". עד הפגרה המספט לא הסתיים. כיון שבעתונות לא היתה שום ידיעה על כך - אני מניח שעדיין לא ניתן פס"ד. אבל קצת מסונה הדבר שמספט נמסך זמן רב כל-כך. נאמר לי עוד לפני הפגרה שסמייעת המספט נסתיימה, אבל צריך עוד לתת את פטק-הדין.

היו"ר י. ריפתינו:

אני מציע שחבר הוועדה שופטן יבדוק את הטצב האקטואלי ויביא בענין זה חוות-דעת אם יש ססהו שלא כסורה.

הרח"ט:

לקבל את הצעת היו"ר: חבר הוועדה שופטן יבדוק את הטצב האקטואלי בנוגע למספטו של חבר טועצת עיריית נצרת, תופיק זיאד, ויבדוק אם אין סם ססהו שלא כסורה.

(הישיבה ננעלה בשעה 10.45)